

УДК 005.332.4:658.589]:005.93

Неалова Є. О.¹, Круглікова В. В.²

¹ здобувач вищої освіти групи БТЕ 1015 м;

² канд. екон. наук, доц., доцент кафедри бізнесу та управління;

Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна.

АУТСОРСИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ

В умовах глобалізації та технологічного прискорення здатність підприємств швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища стає визначальним чинником їхньої конкурентоспроможності. Особливої гостроти ця проблема набуває у сфері управління інноваційними проектами, де компанії змушені одночасно скорочувати витрати, прискорювати вихід продукту на ринок та залучати висококваліфіковані кадри.

Одним із найбільш дієвих інструментів вирішення цих завдань є аутсорсинг — стратегічна передача окремих бізнес-функцій зовнішнім виконавцям [1]. У поєднанні з офшорингом — географічним перенесенням діяльності до іншої країни — він формує гнучку модель організації роботи, що активно застосовується як транснаціональними корпораціями, так і компаніями середнього бізнесу. За даними Statista, обсяг світового ринку ІТ-аутсорсингу перевищив 520 млрд дол. США у 2023 році [2].

Метою дослідження є дослідження механізмів впливу аутсорсингу та офшорингу на конкурентоспроможність підприємств в контексті управління інноваційними проектами, а також виявлення ключових ризиків і підходів до їх мінімізації.

Теоретичну базу дослідження склали концепція ключових компетенцій, стратегічна модель конкурентних переваг, а також міжнародні стандарти оцінки інновацій — «Керівництво Фраскатті» та «Керівництво Осло» [3]. Практичний досвід досліджено на прикладі провідних міжнародних компаній — Apple, Google, Amazon та Spotify [4].

У науковій літературі конкурентоспроможність підприємства прийнято розглядати як здатність суб'єкта господарювання утримувати та зміцнювати свої ринкові позиції в умовах конкурентного середовища, забезпечуючи при цьому стійкий розвиток у довгостроковій перспективі. Вважається, що саме аутсорсинг виступає одним із ключових стратегічних механізмів реалізації цієї здатності: делегуючи непрофільні функції зовнішнім виконавцям, підприємство концентрує ресурси на розвитку унікальних компетенцій.

Аналіз кейсів підтверджує цю закономірність. Apple ще у 2004 році перенесла виробництво до Східної Азії, зосередившись на дизайні та розвитку власної екосистеми продуктів [4]. Google підтримує офшорні

підрозділи в Індії, Ірландії та Сінгапурі, залучаючи фахівців із розробки програмного забезпечення та аналізу даних. Spotify, виходячи на латиноамериканський ринок через локальні команди та партнерства, забезпечила зростання регіональної аудиторії на 986% за 2014–2023 роки. Спільна риса цих стратегій — використання аутсорсингу та офшорингу як інструменту масштабування та доступу до нових ресурсів, а не лише як засобу здешевлення [4].

Водночас інноваційні проекти характеризуються підвищеним ступенем невизначеності — технологічної, ринкової та ресурсної [5]. Особливо критичною є проблема захисту інтелектуальної власності: передаючи частину розробок стороннім виконавцям, компанія ризикує втратити контроль над ноу-хау або зіткнутися з юрисдикційними колізіями при офшорингу. Для мінімізації цих ризиків доцільно застосовувати угоди про нерозголошення (NDA), чітко прописувати права власності на результати в контрактах та впроваджувати технічні засоби захисту даних [5].

Проведене дослідження підтверджує, що аутсорсинг та офшоринг є стратегічними механізмами управління конкурентоспроможністю підприємства, а не лише інструментами зниження операційних витрат. Їх ефективне застосування в інноваційних проєктах дозволяє сконцентрувати ресурси на ключових компетенціях, залучити унікальні знання та скоротити час виходу продукту на ринок.

Разом із тим некоректне впровадження цих моделей може призвести до залежності від підрядника та втрати контролю над інтелектуальною власністю. Ключовою умовою успіху є стратегічно обґрунтований вибір партнерів, чітке розмежування ключових і другорядних функцій та системне управління ризиками на всіх етапах реалізації інноваційного проєкту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. PeopleForce HR Glossary. Аутсорсинг. URL: <https://peopleforce.io/uk/hr-glossary/outsourcing>
2. Studocu. Аутсорсинг та офшоринг: глобальні тенденції та ключові відмінності. URL: <https://www.studocu.com/uk/document>
3. Fractus. Аутсорсинг — довіря професіоналам. URL: <https://fractus.com.ua/uk/blog/korysni-statti/prodazhi/autsorsing-dovirsya-profesionalam/>
4. IS Hosting Blog. Outsourcing vs Offshoring. URL: <https://blog.ishosting.com/ru/outsourcing-vs-offshoring>
5. Бояринова К. О. Невизначеність та ризики в управлінні реалізацією інвестиційно-інноваційних проєктів підприємств. Економіка та держава. № 2. С. 4–9. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.2.4